

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وزارت راه و شهرسازی

سازمان هواشناسی کشور

اداره کل هواشناسی استان سمنان

امام باقر علیه السلام فرمود:

اولین چیزی که بنده خدا به وسیله آن مجاز می شود نماز است

تهیه و تنظیم

شورای فرهنگی

اداره کل هواشناسی استان سمنان

نماز هدیه به معبود

ارزنده ترین گوهر مقصود نماز است
زیبنده ترین هدیه به معبود نماز است
این نکته رسول مدنی گفت به سلمان
سری که به توفیق تو افزود نماز است.
فرمود علی شیر خدا، ساقی کوثر
در مکتب ما شاهد و مشهود نماز است.
در دادگه عدل خدا روز قیامت
از صلح حسن مقصد و مقصود، نماز است.
از آمدن کرب و بلا آنچه به عالم مقصود
حسین بن علی بود نماز است.
آن روز که آید ز پس پرده غیبت
اول هدف مهدی موعود نماز است

تاریخچه پیدایش نماز

خداوند متعال خطاب به حضرت موسی علیه السلام می‌فرماید: «إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي؛ من «الله» هستم، معبودی جز من نیست؛ مرا بپرست و نماز را برای یاد من برپادار» (طه/۱۴)

هم‌چنین قرآن کریم به نقل از حضرت عیسی علیه السلام می‌فرماید:

«و جعلنی مبارکاً این ما کُنتُ و أوصانی بالصَّلَاةِ وَ الزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا؛ و مرا وجودی پر برکت قرار داده، در هر کجا باشم و [خداوند] مرا به نماز و زکات توصیه کرده مادامی که زنده‌ام» (مریم/۳۱)

از این آیات شریفه روشن می‌شود که نماز در مکتب دو پیامبر بزرگ الهی - موسی و عیسی علیهما السلام - وجود داشته همان‌گونه که در مکتب دیگر پیامبران بوده است، چنان‌که درباره حضرت شعیب علیه السلام آمده است:

«قالوا یا شعیب أصلوتک تأمرک أن تترک ما یعبداً آباؤنا؛ گفتند: ای شعیب! آیا نمازت به تو دستور می‌دهد که آنچه را پدرانمان می‌پرستیدند، ترک کنیم...» (هود/۸۷)

هیچ شریعت و دینی از نماز جدا نبوده گرچه صورت ظاهری آن تفاوت داشته است. زرتشتیان، پنج نماز دارند که در هنگام طلوع آفتاب و ظهر و عصر و اول شب و هنگام خواب، بپا می‌دارند. یهودیان در ساعت سوم و ششم و نهم روز و اول و آخر شب و هنگام تناول غذا، دعاهایی دارند. مسیحیان، روز یک‌شنبه و برخی روز شنبه در کلیسا جلسه دعای دسته‌جمعی تشکیل می‌دهند.

کیفیت و کمیت نماز در شریعت اسلام با شرایع پیشین متفاوت است، لکن در بیشتر آن آیین‌ها، سجده جزئی از این عبادت محسوب می‌شود.

علاوه بر تشریح نماز در ادیان الهی، بت‌پرستان نیز در برابر بت‌هایشان، وردهایی می‌خوانده‌اند. اعراب جاهلی هم در مقابل کعبه می‌ایستادند و با کف‌زدن و صوت کشیدن اظهار عبادت می‌کردند:

«وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مَكَاءً وَتَصْلِيَةً؛ و نماز و دعای آنان نزد آن خانه جز سوت کشیدن و کف زدن نیست» (انفال/۳۵)

نتیجه آن که اصل نماز و عبادت در تمامی ادیان الهی وجود داشته ولی کیفیت و کمیت نماز در دین اسلام با ادیان گذشته تفاوت‌های دارد که علت اساسی آن تحریفاتی است که در بسیاری از ادیان سابق صورت گرفته است.

سؤال: چرا باید نماز را به زبان عربی بخوانیم در صورتی که اکثر مردم معنی آن را نمی‌دانند و فقط به طور طوطی وار و حفظ شده تکرار می‌کنند و چرا نباید نماز را به زبان مادری خود بخوانیم به طوری که هر چه می‌خوانیم بفهمیم؟

۱- زبان عربی به شهادت آنها که اهل مطالعه در زبان‌های مختلف جهان هستند آنچنان زبان وسیعی است که می‌تواند ترجمان لسان وحی باشد و مفاهیم و ریزه کاری‌های سخنان خدا را بازگو کند، البته قرآن با این زبان برای همه مردم جهان قابل فهم نیست (و به هر زبان دیگری هم اگر بود همین‌گونه بود) زیرا اسلام یک دین جهانی است و جمعیتی که در جبهه واحدی فعالیت می‌کنند ناگزیرند زبان واحدی داشته باشند و وحدت یک جمعیت بدون این-کار مسلماً کامل نیست.

خلاصه این‌که خواندن نماز به یک زبان از طرف تمام مسلمانان رمز وحدت و نشانه یگانگی مسلمانان است و با توجه به اینکه زبان عربی به اعتراف اهل فن یکی از وسیع‌ترین و جامع‌ترین زبان‌های دنیا است، این حقیقت روشن تر می‌شود که: تمام فرق مسلمانان می‌توانند آن را به عنوان یک زبان بین‌المللی بشناسند و از آن به منظور حسن تفاهم و همبستگی اسلامی استفاده کنند.

۲- خواندن نماز به یک صورت معین آن را از دست برد تحریف و آمیخته شدن به خرافات و مطالب بی‌اساس، که بر اثر مداخله افراد غیر وارد، هنگام ترجمه آن به زبانهای دیگر رخ می‌دهد نگاه‌می‌دارد و به این وسیله روح این عبادت اسلامی محفوظ تر می‌ماند، ولی بر هر مسلمانی لازم است به قدر توانایی با زبان دینی خود آشنا باشد و بداند با خدای خود چه می‌گوید. و اتفاقاً یاد گرفتن ترجمه نماز که در یک صفحه کتاب خلاصه می‌شود به قدری ساده و آسان است که ممکن است آن را در یک ساعت (برای تمام عمر) یاد گرفت. همانطور که می‌دانیم مسئله توحید و یگانگی در تمام اصول و فروع اسلام یک زیر بنای اساسی محسوب می‌گردد، و نماز به سوی قبله واحد و در اوقات معین و به یک زبان مشخص، نمونه ای از این وحدت است.

اگر به هنگام مراسم حج در مکه باشیم و نماز جماعتی را که صدها هزار نفر از نژادها و ملیتهای مختلف از سراسر جهان در آن شرکت می‌جویند و همه با هم می‌گویند: الله اکبر ... مشاهده کنیم آنگاه به عظمت و عمق این دستور آشنا می‌شویم چرا که اگر هر یک این جملات روح پرور یا سایر اذکار نماز را با زبان محلی خود می‌گفت چه هرج و مرج و بی-نظمی در آن به‌وجود می‌آمد.

حجاب و عفاف

گسترش جوامع انسانی با ابعاد گوناگون فرهنگی، اجتماعی و سیاسی، گستره روابط بشر را وسعت بخشیده، چون میزان آسیب‌پذیری در چنین جوامعی بیشتر می‌شود، باید اصول و قواعدی جهت حفظ و سلامت این گونه روابط در نظر گرفت.

معمولاً در محیط کار و بیرون از کانون خانواده، حتی گاه درون خانه، نمونه‌هایی از روابط دو جنس مخالف چه از گروه محرم‌ها و چه از گروه نامحرم‌ان دیده می‌شود که باید متناسب با موازین و اصول شرعی و عرفی باشد، در غیر این صورت موجب بروز مفسده و ناامنی روانی و اجتماعی می‌گردد.

بنابراین لزوم ارتباطات انسانی به ویژه در گستره روابط دو جنس مخالف، اعم از محرم و غیر محرم، و ضرورت وجود امنیت روانی فردی و اجتماعی و ایجاد جامعه ای سالم در سایه بهداشت روانی، بحث در مورد عفاف، ریشه ها و پیشینه های آن را ضروری می نماید و نیازمند طراحی و مهندسی صحیح معرفتی در زمینه بهینه سازی روابط است.

اصول و پایه های عفاف و حجاب

شناسایی ماهیت هر پدیده ای (با توجه به اصول و پایه های آن) در ژرف نگری مؤثر است. هر فرآیندی دارای اصول و مبانی ای است که موجب استواری آن در برابر تشدیدات شبه ها و یورش ها می شود و عفاف از این فرآیند مستثنی نیست.

در یک نگاه کلی اصول زیر را می توان به عنوان پایه های اساسی در فرهنگ عفاف و حجاب برشمرد:

الف) حجاب و به طریق اولی عفاف (که مقدمه حجاب است) از مصادیق حق الله به شمار می رود و ادای این حق از واجبات است. باید به زن توجه داد که حجاب تنها مربوط به خود او نیست تا بگوید از حق خودم صرف نظر کردم. حق همسر او هم نیست تا بگوید من راضی ام، بلکه حقی است الهی، از این رو اگر زن همسر داری آلوده شد، اگر خودش و شوهرش راضی باشند، پرونده مختومه نمی شود بلکه باید اجرائی حد شود و کیفر گردد، زیرا به حق الله تجاوز شده است.

در رساله حقوق امام سجاد(ع) حق خدا بر بندگانش با تعبیر «و اکبر حقوق الله علیک ...» آورده شده، ادای حق خدا اصل حقوق شناخته شده که دیگر موارد از آن جدا می شود. عفاف و حجاب، حق نفس انسان بر او هم هست، پیش از آنکه تکلیفی شرعی و اجتماعی باشد. این مطلب را از رساله حقوق امام سجاد(ع) نیز می توان برداشت کرد: «و اما حق نفسک علیک فان تستوفیها فی طاعة الله؛ حق نفست بر تو این است که آن را تمام در راه طاعت خداوند قرار دهی.»

قرار دادن نفس - با تمام شئون آن - برای پیروی از خدا به جز در سایه عفاف و نیرویی درونی که انسان را از گناه و حرام دور کند، حاصل نخواهد شد. می توان از سخن معصوم این نتیجه را گرفت که حق نفس انسان بر او حرکت براساس عفاف و حیا در زندگی است.

ب) پدیده حجاب تنها یک پوشش نیست بلکه نماد باورها و گرایش های افراد است، حتی گاه نمادی برای معرفی ملیت و فرهنگ بومی می باشد. پس می توان گفت حجاب، ثمره حیا و عفاف، افزون بر حفظ تن و روان فرد، نماد هویت دینی و ملی است.

ت) حجاب مانع حضور اجتماعی زنان نمی شود بلکه حکم حجاب و طرح آن در موارد متعددی در قرآن کریم نوعی امضای حضور اجتماعی زن است زیرا اگر بنا باشد زنان در خانه بنشینند و با نامحرم روبه رو نشوند، نیازی به حکم حجاب نخواهد بود.

ث) حجاب و عفاف موجب خودارزشمندی افراد و در نتیجه استواری شخصیت آنان می گردد و سطح عزت نفس را بالا می برد؛ البته در صورتی که برای این رفتار، دلایل محکمی آورده شود و آگاهانه گزینش گردد.

ج) عفاف و در پی آن حجاب براساس روایات مانع افسردگی و فرسودگی روحی و روانی می شود. حضرت علی(ع) فرمود: «... و ثمرتها قلة الاحزان؛ ثمره و محصول عفاف کم شدن اندوه ها است.» بنابراین افراد عقیف دارای نشاط خواهند بود. شاید این نشاط (که امری درونی و باطنی است و نمود ظاهری آن به صورت لبخند و تبسم دیده می شود) به

علت پاکی درونی یعنی عفاف باشد.

پذیرش حکم حجاب و التزام عملی به آن و نیز محبوب و دلپذیر دانستن این ضرورت شرعی در سایه ایجاد یک نظام فکری صحیح میسر خواهد بود؛ نظام فکری که در آن انسان برای خلقت و نهایت خود هدف مشخص و متعالی را ترسیم کند، در واقع نظام فکری مورد نظر به آدمی امکان شناخت خود و جایگاه خویش در جهان آفرینش و محدوده وظایف فردی و اجتماعی را فراهم می سازد و او را از سطحی نگری رهایی داده و ژرف نگری می کند.

دین برای جهت دهی به همین سرمایه ها و استعدادها احکام فقهی را تشریح نموده است تا در سایه عمل به آنها بهداشت روانی فرد و در نتیجه سلامت اجتماعی ایجاد شود و زمینه شکوفایی استعدادها و قابلیت های زنان و مردان فراهم گردد. در یک کلام: حجاب و پوشیدگی، یک حکم تحمیلی و مشقت زانست بلکه طرحی است عمیق و عالمانه جهت پیش گیری از بیماریهای جسمی و روحی فرد تا زنان و مردان در معرض تحریک مستمر و بیمارگونه قرار نگیرند و فرصت شکوفایی استعدادها و قابلیت ها در جامعه فراهم شود.

امر به معروف و نهی از منکر

موضوع امر به معروف و نهی از منکر در کتب فقهی شیعه، بالاتر و برتر از حد یک واجب معمولی مطرح گشته و در ردیف ضروریات دین مبین اسلام از آن یاد شده است که منکر آن - در صورت آگاهی از لوازم انکار- کافر شناخته شده است حضرت امام خمینی(ره) در این زمینه می فرماید: "این دو (امر به معروف و نهی از منکر) از والاترین و شریفترین واجبات می باشند و به وسیله آن دو، (دیگر) واجبات بر پا می شوند. و وجوب این ها از ضروریات دین است که منکر آن در صورت توجه به لازمی انکار و مستلزم شدن به آن، از کفار به شمار می رود"

امر به معروف و نهی از منکر دارای آثار ارزنده و گسترده ای می باشد از این رو کسانی که به اجرای این فریضه الهی اقدام می کنند باید خود نیز دارای ویژگی های ارزنده ای باشند تا کلام و سخن آن ها در دیگران اثر داشته باشد. در روایات اسلامی ویژگی های متعددی برای امر کنندگان به معروف و نهی کنندگان از منکر بیان شده که ما به بیان عناوین مهمترین آنها می پردازیم.

- ۱- معروف و منکر را بشناسد
- ۲- خود عامل به معروف و تارک منکر باشد
- ۳- در امر و نهی از مسائل و برداشتهای شخصی اجتناب کند
- ۴- نصیحت گر مردم باشد، عصبانیت و درشت خویی ننماید
- ۵- نسبت به مردم مهربان باشد
- ۶- با آنها با مدارا و رفاقت رفتار کند
- ۷- با لطف و بیانی نیکو و پسندیده مردم را دعوت کند
- ۸- با تفاوت های اخلاقی و روحی مردم آشنا باشد
- ۹- نسبت به نیرنگهای نفسانی و حیل های شیطان بینا باشد
- ۱۰- در مشکلات امر و نهی شکبیا باشد
- ۱۱- در مقابل اذیت های مردم مقابله به مثل نکند
- ۱۲- از مردم شکایت نکند
- ۱۳- در امر و نهی عصبانی نشود

۱۴- به خاطر خودش با مردم درشت خویی نکند

۱۵- نیتش را برای خدا خالص کند

۱۶- به دنبال خشنودی و ثواب الهی باشد

۱۷- کارش را به خدا واگذار کند

۱۸- به عیب های خودش متوجه باشد

پیامدهای ترک امر به معروف و نهی از منکر

هر حکمی از احکام الهی اهمیت خاصی دارد و عدم انجام آن، خللی در ارکان دین ایجاد می کند، در این میان احکامی که جنبه اجتماعی دارند در صورت متروک ماندن، خلاء بیشتری در جامعه به وجود آورده و ضربه بیشتری از این طریق وارد می شود. با توجه به اهمیت امر به معروف و نهی از منکر و آثار مفید آن، می توان فهمید که ترک این واجب عظیم الهی چه وضعیت دردناک و اسفباری را در جامعه به وجود خواهد آورد.

قرآن کریم در سوره مائده آیه ۱۷۹ از کسانی که نهی از منکر نمی کردند به بدی یاد می کند و می فرماید: از کار زشتی که دیگران انجام می دادند، نهی نمی کردند. چه بد کاری می کردند.

امیر مومنان علیه السلام نیز می فرماید: روا نیست برای چشم مومن که معصیت خدا را مشاهده کند مگر این که قبل از بر هم زدن چشم آن را تغییر دهد. بنا براین به دنبال ترک این واجب الهی پیامدهای فردی و اجتماعی گریبان گیر جامعه اسلامی می شود که از آنها می توان عناوین زیر را نام برد.

الف: پیامدهای فردی

۱- تضعیف ایمان ۲- شرکت در گناه

۳- محرومیت از سعادت و حیات راستین ۴- غضب الهی

ب: پیامدهای اجتماعی

۱- شیوع مفاسد اجتماعی و تبدیل منکر به معروف

۲- تسلط اشرار به جامعه ۳- عقوبت الهی

سیستم های اطلاع رسانی

سیستم هواگوی ۱۳۴ و ۴۴۴۵۷۲۶-۲۳۱۰

سیستم پیام کوتاه ۹۱۲۳۳۱۲۱۱۰

سیستم فکس برگردان ۴۴۳۵۰۰۰

پایگاه اطلاع رسانی

www.semnanweather.ir

پست الکترونیکی

semnan@irimo.ir

آدرس: سمنان - میدان معلم - بلوار ورزش - اداره کل هواشناسی استان

سمنان

تلفن ۴۴۴۴۱۱-۴۴۵۳۷۱۲-۲۳۱۰

فکس: ۴۴۴۱۱۴۳-۲۳۱۰